XIII. évfolyam. Székelyudvarhelytt, 1910. február 27. 9 szám.

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet" hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél evre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Tanitóknak egész évre 6 korona

Felelős szerkesztő: Becsek Aladár.

Hirdetések a legolcsóbban számittatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér dija előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

67—48.

Székelyudvarhely, febr. 26.

Az Udvarhelyi Hiradó mult vasárnapi számában e helyen kifejtettük annak az alakulatnak szerencsétlenségét, mely mindenképpen a 48-at akarja szembe állitani a 67-el, holott azzal, mint Bánffy Dezső ugyancsak mult vasárnapi beszámolójában is kitünik, a legnagyobb mértékben időszerütlen és senki másnak nem ártunk azzal, mint magunknak és senki másnak nem használunk, mint a Khuen kormánynak és igy Bécsnek. „A megyeházból" czimmel megirt vezérczikkünkben lefektetett ezen igazságokat igazolja Apponyi Albert grófnak Itáliából irt levele is, mely ország-szerte élénk visszhangot váltott ki.

Nincs még szó — ugy mond — az 1848 és 1867 harczáról; még igen messze vagyunk attól, hogy erre kerüljön a sor. Hiszen a függetlenségi párt jelenleg nem saját programjának megvalósitását követelte és nem ilyen követelés visszautasitásából keletkezett a mostani bonyodalom. A mit a függetlenségi pártnak ugy az egyik, mint a másik árnyalata követelt, az belefér az 1867-iki intézmények keretébe, sőt egyenesen az 1867. évi törvényeken alapul. A függetlenségi párt, midőn erre a térre lépett, nem adta föl elveit, nem mondott le törekvéseiről, hanem egyszerüen azt tette, a mit tennie kellett: alkalmazkodott a önnálló törvényekhez, melyeket, a mig a törvényhozás meg nem változtatta, tiszteletben tartani honpolgári kötelesség; alkalmazkodott továbbá ahhoz a köztudomásu tényhez, hogy ez idő szerint az 1867. évi törvények megváltoztatásának az összes törvényhozási tényezőket megnyerni igen nehéz volna. Ennyiben áll — közbevetőleg legyen mondva — a 67-es intézményeknek az a diadala, a mellyel a „nemzeti munkapárt" kiáltványa dicsekszik; olyan diadal az, mely biztositva van még a legrosszabb törvénynek is, mig a pártok forradalmi térre nem lépnek.

De akármint legyen ez, azok a kivánságok, a melyeknek *visszautasitását* képviseli a jelenlegi kormány, *csupa olyan kivánságok, a melyek az 1867. évi törvényeken alapulnak.* Az önálló bank kivitelével azokat a függetlenségi párttal követelte Andrássy Gyula gróf is, sőt talán ő tett legtöbbet azok érvényesitése érdekében; az önálló banknak mostanra való követelését se ellenezte elvi, hanem kizárólag czélszerüségi szempontokbol, sőt ebben is a függetlenségi párttal keresett kompromisszumot, mely közelebb hoz a nemzeti ebbeli föltétlenül jogos és törvényes, az 1867-iki alap törvényes kivánságának megvalósitásához. Ezekkel szemben a Khuen-kormány és a „nemzeti munkapárt" mit képvisel? Szép frázisokba, hazafias szólamokban és lojalitási nyilatkozatokba burkoltan az abszolut és alkut nem ismerő visszautasitást; oly kivánalmaknak pure et simple visszautasitását, a melyek az 1867-iki törvényeken alapulnak, melynek nemteljesitése tette megoldhatatlanná a válságot a mostani képviselőházzal, tette lehetetlenné azt is, hogy Andrássy Gyula gróf kormányon maradjon vagy kormányt alakitson.

Tehát: egyfelől olyan követelmények, a melyek egytől-egyig a 1867. évi törvényeken alapulnak, másfelől azok merev visszautasitása. Ezt a helyzetet a világon mindennek lehet nevezni, csak egynek nem: az 1867 és 1848 harczának.

Megengedem azonban, hogy azzá válhat; és az intranzigens elemek jobbról-balról talán ezt kivánják. De kivánhatja-e Andrássy Gyula? Kivánhatja-e különösen azt, hogy az ő politikai alaptétele, az 1867-ik évi kiegyezés, abban az alakban és azzal a fegyverzettel menjen bele ebbe a harczba, a mellyel ellátja a Khuen-kormány vállalkozása és a régi szabadelvü pártnak uj köntösben való föltámasztása? Kivánhatja-e mint igazi 67-es, hogy ez a dátum ismét azt jelentse, a mi ellen a nemzeti tudat organikus szükségszerüséggel tiltakozik, a belenyugvást nélkülözhetetlen nemzeti életszervek hiányába, — életbevágó, a törvény által, az 1867. évi XII. törvényczikk által biztositott jogoknak a papiron maradásába? Pedig ezt fogja jelenteni, ha más 67-es nincs, csupán a mostani kormány és az ő pártja. Ime a kiáltvány világosan megmondja nekünk, hogy nemzeti önrendelkezésünket csak a katonai felségjogok által korlátozottan élvezhetjük, tehát nem szabad nemzeti katonaságot követelnünk az 1867. és 1868. évi törvények tiszteletben tartásával sem; megmondja továbbá, hogy a gazdasági kérdések nem okozhatnak összeütközést a király és a nemzet közt, — a mit pedig a legközelebbi multban történtek után igazán jobb lett volna ki nem irni.

Ha tisztán 48-as pártszempontból nézhetném a dolgok fejlődését, csak örülhetnék annak a kilátásnak, hogy immár 67 csupán ebben az alakban fog előttünk állani, mely nem jelent egyebet, mint a 67 csődjét; mert midőn a 67-ben biztositott nemzeti jogok nem érvényesithetők,

Székely nyelvészet.

Irta *Füleí Sz. Lajos.*

Felsorolok még nehány közmondást. Ezeket is gyermekkoromból ismerem:

1. Ugy néz ki mint Pilátus. 2. Hallgat, mint a siket disznó a buzában. 3. Nem minden nap Jakab nap. 4. Ágon jár a szeme, mint a kecskének. 5. Utilapit kötöttek a lábára. 6. Ugy iszik, mint a gödény. 7. Megbánta, mint a kutya, melyik kilenczet kölykezett. 8. A kerékbe öt fala van s fordul. 9. Vesd ki a melledet, mint a czigány dobos. 10. Nem a ló van a zabláért, hanem a zabla van a lóért. 11. Kicsi a béka, de nagy a szája. 12. Üti a nyerget, hogy értse a ló. 13. Bolond ló, amelyiknek rázzák a zabos tarisznyát és nem dugja bele az orrát. 14. Ha nem huszbatsz egész csizmát, ne huzz felet. 15. Eltalálta szarva között a tőgyét. 16. Kicsi a bors, de hatalmas. 17. Ne tüzelj fa nélkül.

Hogy a székely valamikor milyen önérzetes, erkölcsös familliájára sokat adó, büszke nép volt, bizonyitják a következő mondások és példabeszédek: 1. Vagyok olyan nemzetiségből, mint te. 2. Menj a hitvány nemzetiségedbe. 3. Engem se a gólya költött. 4. Azt se tudom, ki tehene, borja. 5. Menj az apád lelkébe. 6. Ott nőtt fel a szemétdombon. 7. Hitvány bordában szőtték. 8. Nagy nemzetiségből való. 9. Hunczut (kutyafából) volt a bölcső is, melyben rongették. 10. Neki se fordul le az arany gyürü az ujjáról. 11. Sem ingem sem gatyám. 12. Megse látom. 13. Te koldustarisznya. 14. Tolvaj volt még a nemzetséged is. 15. Megeheted, amilyen nemzetségből való vagy. 16. Vagyok olyan legény, mint te; vágok olyan rendet, mint te.

Érdekesnek találom a székely nyelvben azt is, hogy az Isten neve gyakran szerepel. Kétség kivül népünk vallásos érzületéről tanuskodik:

Mikor valakit étellel, itallal kinál, ezt a feleletet kapja: *Csak tessék Isten hirével, a miénk is meg vót!* A ki szállást kér, annak azt mondja: *Istené a szállás!* A távozó vendégek pedig igy szólnak: *Jobb az Isten nálunknál, maradjon a házuknál.* Aki helytelenkedik és grimászokat csinál, azt megfenyegeti: *Vigyázz, mert ugy felejt az Isten!* A rakonczátlanról azt mondja: *Az Isten se bir vele!* A bajt okozóról: *Az Isten forditsa rea!* A helytelenkedőnek: *Menj az Isten csodájába!* A henczegőről: *Felvitte az Isten a dolgát!* Az elhunytról: *Isten magához vette!* A bajba került emberről: *Isten nem ver bottal!* A furó-faragónak: *Mi az Isten nyilát csinálsz?* A rosszkedvünek: *Mi az Isten nyila lelt?* A rossz embernek: *Üssön meg az Isten nyila! Még Istened sincs!* Az irigyekkel szemben hangoztatja: *Adjon Isten sok irigyet, kevés szánót!* Mikor az égiekben bizik: *Isten se nem siet, se nem késik!*

Az esküvésnél is ugyancsak emlegeti: *Bizony Isten; Isten ugyse; Isten, Mária ugysegén';* Isten ugy áldjon meg; Isten látja lelkemet.

A székely a nagyság fogalmának kifejezésénél az Istent veszi elő, amikor igy beszél: *A kenyérből istenes darabot vágott. Istenes pofot adott vagy kapott. Istenes nagy szálfákat vágtak ki az erdőben. Egy istenes nagy medve is előkerült.*

Ehejt eszembe jut a sófalvi székely. A nyolczvanas évek valamelyikében ugyanis beállitott Maros-Ujváron a bánya-főpénztároshoz, akit még parajdi hivataloskodásából ismert. Én is jelen voltam, amikor *istenesen* megtraktálták Fábián bácsit, aki — mikor a háziasszony kérdezte, jóllakott-e? — igy felelt:

— Ugy jóllaktam ehejt istálom, hogy nem cserélnék egy beteges császárral es.

Később tudakozódott a kis lánya felől, aki — mióta Parajdról eljöttek — már szép nagy lánnyá fejlődhetett.

— Gondolom, most is olyan szelid, mint volt kis leány korában?

— Az, istálom, olyan fájin portéka, hogy még *a maga igazát se mondja.*

Ezt a mondást eddig még sohase hallottam. Milyen szép, kedves kifejezése a szelidségnek, az ártatlanságnak, amikor — esetleges bántalmazás, gyanusitás alkalmával — még egy árva szót sem szól a maga védelmére!

Aztán szóba elegyedtem én is Fábián bácsival s két katona fiáról beszélgetve, kérdeztem, hogy ha a régi szokás szerint pénzzel megválthatnák most is a katonát, vajjon a két fiát megváltotta volna-e?

— Én, biza, *száz Istenért se!*

Nohát, kérem, ilyen erős, hatalmas merész mondást csak egy Shakespere-féle agy szokott termelni...

(Folytatása következik.)

midön az annak keretén belül támasztható és nemzeti életszükségletet képviselő törekvések meghiusulnak: akkor ez annyit tesz, hogy a 67 a nemzettel szemben fizetésképtelenséget jelentett be. De mivel elsősorban és mindenekfölött a nemzet nagy életérdekeit kell szem előtt tartanom és mivel nagyon jól tudom, hogy ebből a 67-ből a 48-ba átugrani nem lehet, az ugrás megkisérlése pedig nemzeti katasztrófát okozhatna, mély sajnálattal látom én is a nemzeti előrehaladás gondolatával összekötött 67-es politika hivatalos képviseletének megszünését. Mert a miről most szó van, az még nem a 48 és 67 közt való leszámolás, az a nemzeti előrehaladás és a nemzeti rezignáczió gondolatainak ellentéte. Ezt az utóbbit, nem a 67-et, képviseli a Khuen-kormány és pártja; a nemzetnek pedig a választásoknál arra nézve kell dönteni, elfogadja-e nyugalmának árául a lemondást mindenről, a mi a Grossösterreich eszmekörében mozgó udvari politikának nem tetszik, vagy pedig, megkérdeztetvén a király által, férfiasan akkép válaszol, hogy teljes tisztelettel a király jogai iránt saját törvény-biztositotta jogaihoz és e jogokon alapuló szükségszerü törekvéseihez szilárdul ragaszkodik. Végzetes hiba a kérdést ettől a természetes, az előzményekből egyenesen következő fölállitástól átterelni arra, a mi ma csupán az elmék megzavarásába és a nemzeti erők gyengitésére alkalmas, a 67 és 48 harczának gondolatára.

BELFÖLD.

Bánffy Dezső báró beszámolója. 67-es vélemény Khuen politikájáról.

A mult vasárnap beszámoló beszédet mondott választóinak Bánffy Dezső báró, a ki a szegdi első kerületet képviseli. A volt miniszterelnök beszédében elitélően nyilatkozott a nemzeti munkapártról, a melynek politikáját a teljes lemondás végzetes utjának mondotta. Kijelentette aztán Bánffy, hogy változatlanul hive a gazdasági önállóságnak, továbbá az általános, községenkinti, titkos választói jognak. Bánffy Dezső beszámolójában többek között a következőket mondotta:

— A közel négy éven át tartó kormányzat a minden áron hatalmon maradás nehéz küzdelmének bizonyult és nem is volt egyébre alkalmas, minthogy kiábrándítsa a nemzetet a jövője iránt táplált illuziókból és álmokból. Most uj helyzet előtt állunk, de ennek a nemzeti munkapárt támogatása mellett alakult kormánynak sem sikerében, sem vállalkozásának alkotmányosságában nem bizom. Programjukban sok olyan van, a mit szivesen tennék magamévá. De nekik e program csak eszköz arra, hogy a nemzet figyelmét elterelték és jogairól való lemondásra birják. Magyarország jövője csak önálló gazdasági berendezkedésünk kivivásával biztositható. Keresnünk kell és meg is kell találnunk azokat az utakat, a melyek a mai kuszált viszonyokból kivezetnek. A nemzet és a király közt való bizalmatlanságnak meg kell szünni, az ellentéteknek ki kell egyenlittetniök. De ezt ugy elérni nem lehet, hogy a nemzet az ellentétek kiegyenlitését és a félreértések megszüntetését az által hozza létre, hogy törvénnyel biztositott jogairól érdekei és jogai további feláldozásával lemondjon. Ha, mint hirdetni szeretik, az uj nemzeti munkapárt vállalkozása sikerül és fájdalom, ezt nem tartom lehetetlennek, attól tartok, hogy a czél érdekében alkalmazott eszközök legtöbbje a dinasztikus érdekeket és a királyi gloriát veszélyezteti. Elhiszem, hogy a koalicziós kormány gyászos korszaka elég alkalmas volt arra, hogy segitségére jöjjön Héderváry gróf vállalkozásának, mert a nemzet kifáradt, kiábrándult és minden áron óhajtja a békét, de rossz tanácsot adnak a királynak azok, a kik a mindenáron való béke jelszava alatt a teljes legyőzetést akarják. Nem bizom ebben az uj alakulásban, mert nem látom benne a nemzet törvénnyel biztositott jogainak a kielégitését. A miképp elitéltem a multban, elitélem ma is a közjogi harczokat és a jelszavas politisát, de a nemzeti munkapárt támogatására nem vállalkozom. A politikában kifáradt és unott nemzettel szemben talán győzhet is a hatalom, de a nemzetet legyőzni nem lehet.

Ezután áttért a választójog kérdésére és a következőkben körvonalozta álláspontját: Az elavult választói törvényt föltétlenül módositjuk és pedig az általánosság elveinek megfelelően, nem ütvén az elven semmiféle hézagokat; semmi osztály- vagy másnemü érdek ezt meg nem akadályozhatja, egyedül arra kell ügyelnünk az elvi szempontoknál, hogy a magyar nemzeti állam kiépitésének gátak ne állittassanak. Ez a nézetem és ismételten hangoztatom, hogy elfogadom a választói jognak titkosan és községenként való gyakorlását is. De az uj kormány a választói reformot egyszerüen kihagyja programjából.

Bánffy báró beszédét azzal fejezte be, hogy kétségtelenül uj magyar államot kell teremteni munkával és kitartással. Kétségtelen, hogy a törvényhozási produkczió csak a politikai rend védelme alatt lehetséges és azért az öntudatos választópolgárok csak olyanokat küldenek a törvényhozásba, a kik helyes politikai irányok mellett egyéniségükben hordják biztositékát annak, hogy nem a szenvedelmek, hanem az ész és az aggódó hazaszeretet utjain haladnak.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, feb. 26.

Esküszegések utján

A nemzetek sorsa fölött nem a mungók határoznak, s nem is az elbizakodott, maga érdekében vakult hatalom. Ez a nagy bizodalmunk, mikor a kormány uj mungópártja hivalkodva boatja ki kaméleonszinü lobogóját, hogy e lobogó nyelével fejbe verje a kifejezett, a határozottan megnyilatkozott nemzeti akaratot.

Ez a hivalkodó csapat nem egyéb, csak egy erkölcs nélküli, tudatlan zsoldos tömeg. Erkölcs nélküli, mert jobb meggyőződése ellenére állt a sikra. Tudatlan, mert nincs tisztában a nemzet legelemibb jogaival. Az országgyülést utóvégre is nem üres disznek vivta ki az 1848-as és az 1867-es idők történelmet teremtő, korszakos küzdelme. Ezzel az országgyüléssel szemben hadjáratot inditani az uralkodó vétojogának a védelmére, — ez olyan történelempusztitó, nemzetellenes vállalkozás, aminél rutabbat ritkán látunk megnyilatkozni a nemzetek küzdelmeiben.

Nekünk törvényünk van, hogy az országgyülést se elnapolni, se feloszlatni nem lehet olyan időben, mikor az ország adóját és ujonczát valamelyik évre meg nem ajánlották. Következik ebből, hogy amikor az országgyülés ezt a megajánlást válamely feltételhez köti, ezt a feltételt el kell fogadnia az uralkodónak, az ellen vétójoggal nem élhet, mert különben azt az állapotot hozza az országra, hogy ennek költségvetése nem lehet. A törvények pedig tiltják, hogy költségvetés nélkül legyen az ország, s e törvényekre az uralkodó egytől-egyig megesküdött. Ha tehát a nemzet többségének kifejezett akaratával szemben vétó és exlex kényszerét alkalmazza az uralkodó, s még ezt azzal is tetézi, hogy a kifejezett nemzeti akaratot az országgyülés elnémitása s egy más mesterséges többség összehozása utján igyekszik tönkretenni: ezzel háromszoros esküszegést követnek el az ő nevében az őérte felelős kormányzók és tanácsadók.

Nincs mit hivalkodni ezzel a háromszoros esküszegéssel. Nem lehet még mentséget se találni reá. Ellenben megtaláljuk ilyen lelkiismeretlen tények után annak a magyarázatát, hogy akik ilyen sokszoros alkotmánysértéssel kezdik, azok csakis azzal folytatják további hatalmaskodásukat. Azoknak a Vigadóban összegyült pártcsináló tömeg többet jelent, mint az országgyülésnek ellenük tiltakozó parancsa és szava. Azok képesek egy szabad, alkotmányos nemzet nevében beleegyezni, hogy Magyarország régi tartományai rendeleti uton, leereszkedő abszolutizmussal kapjanak az uralkodó által kigondolt alkotmányt, holott az anyaország alkotmánya illetné azon tartományokat is. De bánják is ezt a mungópárt főnökei. Ellopják ők Magyarország beleszólását is ősi tartományai ügyében, s ellopják a tartományokat megillető ősi alkotmányt is.

Hajlandók ők többre is. Országgyülés nélkül belemennek abba is, hogy osztrák diktándó szerint készült szerződést kössenek Magyarország és Románia között. Mert az uralkodó ugy kivánja. És emlegetik már azt is, hogy nem baj, ha a bankszabadalom dolgában exlex lesz; majd meghosszabbitják ők rendeleti uton a közös bank szabadalmát. Mit bánják ők, hogy Magyarországnak olyan törvénye is van, mely a pátensekkel való kormányzást tiltja. A pálinkás ember sohse ihatik elég pálinkát. Az abszolutizmus részeg kappanjai is mennek egyre mélyebben a részegségbe...

Hát éppen azért nagy a bizodalmunk, hogy ennek a részegségnek bizony vége lészen. Részeg fővel még csordát se lehet gondozni, nemhogy egy ezeréves, történelmében kifejlett nemzetet. A mungók ihatnak a medve bőrére rogyásig, de a nemzet még nem medve, s a medve is meg szokta csufolni azokat az elbizottakat, akik az ő bőrére isznak...

Megröstelt hegedős

Tinódi Sebestyénnek, a XVI. század hiresneves magyar hegedősének is szobrot emelt Budapest városában a királyi jóindulat, mikor a magyar haza ezeréves fönnállásának emlékezetében együtt kivánt ünnepelni velünk. Nagy és fölemelő érzés volt nekünk a királyi jóindulatnak ez a megnyilatkozása. Nem igen kényeztettek ilyesmivel minket, hát annál jobban esett. Annál furcsább, ha most kicsinylő kritika okvetetlenkedése üti föl a fejét, a király által adott szobrok közül kiragadja éppen a Tinódi Sebestyénét és az utczagyerek csufondárosságával nagyot üt a néhai való derék hegedős jó emlékén.

Pedig megesett ez a furcsaság. Olyan ujságunk, amelyik nagy magyar lapnak szereti hiresztelteti magát, keményen ráolvasott mult napokban a Tinódi becsületére. Olyanformákat irt, hogy „az irodalmat ismerő és megbecsülő budapesti ember eleget *restelkedett* e lantos miatt, mert csak nem árulhatta el, hogy érczbe öntik és előkelő helyre állitják egy tehetségtelen rimkovács hasonmását, ki semmivel sem volt különb poétának, mint harangöntőnek a kabai pék.“ Nesze neked, szegény Tinódi! A sok budapesti röstelkedés végrevalahára ugyancsak kitört ellened.

Hja, de persze, az a budapesti irodalomismeret és irodalombecsülés, az igen kényes, válogatós ugencz. Mi itt a csöndes, kis vidéken nem is tudjuk megérteni annak az eszejárását s a szive állását. Csak olyankor csodálkozunk nagyokat rajta, mikor kétezer koronás irodalmi dijakat osztogat különcz, értelmetlen irásu poétáknak. Csak olyankor ütődünk meg, mikor egy-egy szennyes irodalmi munkát üvöltő hozsannával fogad, s két-háromminuta alatt ezrenkint kapkodja széjjel. Ez Budapest, a modern világváros, az irodalmat ideges, érzéki asszony módjára szerető és becsülő.

A népköltés egyszerü, sokszor durva formái, amiket külön magyar lélekkel kell megérezni, — jaj bizony ezek nem igen vannak nagy becsületben a budapesti irodalompártolás előtt. Ahogy termik például napról-napra a székely nóta, arról Budapest, az irodalmi góczpont semmit se bir magába szedni. Pedig viszik oda is a székely nótát, sok dologkereső mély lelkü, ügyes-bajos ember minden esztendőben visz valami ujat, mit a falu termelt. Darabos szavu nótát, de igazat, mély érzésüt, a sziv fenekén sokáig megtapadót. Mit hall meg abból Budapest? Semmit! Ellenben Dukduk Bandi verseit falja, s minden sipláda visszhangozza a sok vizenyős kuplét.

Persze, igy buta rimkovács lesz Tinódy is Pesten. Mit tudják azt, hogy az ő darabos magyar versei a történelmet, a magyar hősiességet, az önfeláldozás sok dicső emlékét őrizték és lobogtatták lángra sok sok régi nemzedék szivében? Mit tudják, hogy a magyar világias költészet és ének kezdetét jelentik a Tinódy versei és dallamai? Mit tudják, hogy még most is szebben dalol magyarul Tinódy, mint egy néhány uj fajta, kávéházi költő? Nem tudják azt még azoknál a nagy magyarnak hirdetett lapoknál se!

Szegény, szegény Tinódy, elcsapott öreg hegedősünk te! Ha restelkedni kezdesz a pestieknek ezért a nagy restelkedéseért, jere ide hozzánk. Mi jobban megbecsülünk . . .

A városok államsegélyének szétosztása.

— A városok állami segélye és a városi tisztviselők (városi alkalmazottak) fizetés rendezése kérdéséhez. —

Székelyudvarhely, febr 24

A rendezett tanácsu városok polgármesterei országos egyesületének „tanácsa“ január hó 16-án tartott ülésében elvül kimondotta, hogy a belügyminiszter 166,000/909. szám alatt kiadott rendelet és törvénytervezet indokolását, valamint azon kimutatást, melynek alapján a segély felosztása történt, nem ismeri, annak elbirálása es beható megvitatására az egyesület közgyülése lesz hivatva és neki prejudikálni oly kérdésekben, melyekben vitás nézetek merülhetnek fel — nem akarván; csak azon legszembeötlőbb és vitán kivül álló sérelmek felsorolására szoritkozott, a melyek orvoslása már a kiosztott államsegély felhasználásánál is sürgös szükséget képez. Ezuttal a „tanács“ a legszembeötlőbb sérelmeket és azok orvoslását foglalta össze, melyet egy emlékiratban az uj belügyminiszter elé terjeszteni elhatározta.

A rendezett tanácsu városok polgármesterei országos egyesület „tanácsa“ ezen nagyfontosságu elhatározása által, oly eléggé nem méltányolható körültekintő jelét adta a városi tisztviselők és összes városi alkalmazottak fizetésrendezése méltányos megoldása iránt, mely által Magyarország összes városainak alkalmazottjait hálára és elismerésre kötelezte. Megnyugtatott az iránt, hogy már az elsőrészlet ugy a mint az az 1909. évi költségvetési törvénybe be volt véve (2 millió korona, melyből Székelyudvarhely város 8000 kort kapott) teljes összegében a városi tisztviselők és városi alkalmazottak (segéd személyzet, altisztek, fogyasztási adó és vámszemélyzet, irnok. dijnok és szolgaszemélyzet stb.) fizetéseinek rendezésére fog fordittatni.

Ezen helyen csupán a „tanács“ által szerkesztett emlékirat 7. szakasz harmadik bekezdés sérelmesnek vélt részéhez kivánunk hozzá szóllani, egyébként hozzájárulva annak intentióihoz — csupán azért, nehogy később egyes r. t. város félreértéséből egy részét a városi alkalmazottaknak ujból ne részesitse fizetés emelésben.

Szószerint szól ezen emlékirat pedig következőleg: „sérelmes a városokra, hogy az állami segélyt csak azon rendszeresitett állásokra tényleg alkalmazott tisztviselők rendes fizetésének a kiegészitésére lehet forditani, a melyet a törvényjavaslat felsorol, azonban ezen felsorolásból hiányzanak más rendszeresitett állások, a melyekre nézve a törvényjavaslat intézkedést nem foglal magában. Ilyenek pld. az erdész, a községi biró, irnok végrehajtó, rendőrbiztos, polgári biztos. „Ugyancsak nem rendezi az illetményeit a törvényjavaslat az altiszteknek, szolgáknak, kézbesitőknek és rendőröknek. Az ezen állásokra vonatkozó fizetésrendezés pótolandó.“

Ennek hangsulyozását szükségesnek látjuk pedig azért, mert igaz ugyan, hogy az altisztek soraban sok városi alkalmazott sorozható, de mert sok városokban a bor- és husfogyasztási adó és pótlékok és szeszfogyasztási adópótlék, továbbá a helypénz és kövezetvám nem házilag a város által kezeltetik, hanem bérbe adatik, tehát ezen jövedelmek beszedése és ellenőrzésére városi alkalmazottak nem léteznek Nehogy tehát azon városoknál, a hol évtizedek óta házilag kezeltetnek ezen jövedelmek és tekintve, hogy ilyen város (igy Székelyudvarhely város is) az 1899. évi VI. t.-cz. rendelkezése szerint fogyaszt. adó pótlék szedésére jogos, annak tisztviselői figyelmen kivül hagyassanak. A P. M. 51,726/899. számu rendeletének intentiója az, hogy a házilag való kezelés (különösen a vámjövedelmekkel kapcsolatosan) legelőnyösebb és legjövedelmezőbb a városokra nézve, de a város közönségére nézve is, a mennyiben igy nincs kitéve a bérlő üzleti és személyes érdekből származó zaklatásba menő felesleges ellenőrzésnek, vagy is, ha a város saját megbizható szakközeg vezetésére bizza ezen jövedelmek kezelését, az állami segély állandóan biztositva van. Tehát nehogy ezen városi alkalmazottak a fizetésrendezésnél kihagyassanak, a „7. szakasznál“ kifejezetten kiteendő, hogy a fogy. adó főkezelője (kezelője), főellenőr, fogy. adó ellenőr, vámfőkezelő (főellenőr), ellenőr, vámsorompó őrök oly városi alkalmazottaknak tekintendők, a kiknek fizetése annál is inkább emelendő, a mennyiben, mint az ezen városnál van, lakbérben nem részesülnek és a folyton dráguló élelmiszerek és egyéb szükségletek drágulása által jeleni csekély fizetés mellett a megélhetést nagyon megnehezitették és mert ezen közegek nagyon fontos és bizalmi városi funktiót végeznek, ép ugy meg érdemlik a város gondozását, mint a többi városi tisztviselők, mert ők a felektől közvetlen szedik be a pénzt, illetve ezeket a pénzbeszedőket ellenőrzik és irányitják.

Az első segélyösszeg mikénti kiosztására nézve Szalay Lajos verseczi főmérnök által irt és a „Magyarország“ idei 30. és 31. számában leközölt „Az államsegély szetosztása“ czimü czikk a legméltányosabb megoldási módozatot foglalja magában, a menynyiben kijelenti, hogy az 1909. évben, a segély első részletéből vagy is a 2 millió koronából kapott összeg minden egyes városnál körülbelül a városi tisztviselők és városi alkalmazottak jelenlegi fizetésének 20 %-át teszi ki és igy minden városi alkalmazott meg volt győződve, hogy fizetése 20 %-ának emelésében fog részesülni.

És mivel ez nem ugy történt, Szalay főmérnök azon kéréssel fejezi be czikkelyét, hogy semmisitse meg a belügyminiszterium az összes oly határozatokat, a melyek a saját kimutatásaik alapján akarják szétosztani a segélyt s utasitsa a városokat, hogy az eddigi fizetési arány szerint százalékosan osztassék szét a segély. Ezt tartja a multra az egyedül igazságos s méltányos eljárásnak, a jövőre pedig lehet ez után még sokat beszélni.

Tényleg csakis igy tartjuk itt is egyedül igazságosnak és azon intentióval egyeztethetőnek, a mi a képviselőház és a kormány egyedüli szándéka is lehetett, a midőn jó akarólag és bőlcsen minden egyes városi alkalmazott fizetését javitani akarta, mert azt feltételezni nem lehet, hogy éppen a leggyengébb dijazásban lévő városi alkalmazottak, a város segélyből ne részesüljenek akkor, amidőn ugy az állami, mint megyei tisztviselők fizetésének rendezése alkalmával az összes alkalmazottak részesültek fizetés emelésben.

A 20 %-os fizetésemelés annál is inkább teljesitendő, a mennyiben a Polgármesteri tanács január 16-án — már érintett emlékiratban a 3. szakasznál — kimondotta, hogy az állami hozzájárulás teljes összege (8 millió korona) ne 1910-ben adassék a városoknak. hanem legalább is akként, hogy 50 % a folyó évben, 75 % pedig 1911-ben és a teljes összeg 1912-ben.

Igy a városok már a folyó 1910. évben az 1909. évre kiosztott összeg kétszeres összegében lesznek részesitendők, s a 20 % fizetésemelés kifizetése után, már a folyó évben tetemes összeg marad „a városi rendőrség fejlesztésre, a közegészségügyi intézmények létesitésére (csatornázás, vizvezeték stb.), város rendezési és fejlesztési czélokra (város szabályozási terv készitése, utczák, terek szabályozása és kiépitési ipar támogatás stb.) czélokra“. 1911. évben pedig már három és 1912. évben pedig már 4-szeres összeg fog rendelkezésre állania.

Tehát a városi alkalmazottak ilyképpeni fizetésrendezése semmiben sem fogja hátráltatni az egyéb városi közérdekü intézmények sürgös fejlesztését, mivel az erre szükségeltető pénzösszeg az idén már megvan a jövőre nézve pedig fokozottabb mérvben kilátásban van helyezve. — Másrészt pedig ez által a törvény tervezet 10. §-ában, illetoleg a törvény kiegészitő részét képező tablázatokban — a fizetési osztályokba be nem sorozott városi tisztviselők és alkalmazottakkal szemben a képviselőtestület által szabályrendeletileg való fizetés rendezésnek is elég volna téve.

A midőn hálás köszönetet mondunk a polgármesteri egyesület tanácsának azon atyai gondoskodásáért, hogy az emlékiratban sérelmesnek mondta, hogy az összes városi alkalmazottak nem részesültek fizetésjavitásban és ezek pótlandók lesznek, ugy, hogy minden városi alkalmazott részére a törvényileg megállapitandó fizetésjavitás egész összegben 1909. január 1-étől visszamenőleg kiutalandó; tisztelettel kérjük, hogy a legközelebb összehivandó rendkivüli közgyülés a városi alkalmazottak közt a városi fogyasztási adó és vámszemélyzetet is a 7-ik szakasznál kifejezetten nevezze meg; és minthogy fentiek szerint a 20 %-os fizetésemelés a multakra nézve a legigazságosabb és legméltányosabb módozat, ott a hol eddig a segély kiosztása még nem történt meg, már 1909. évre kimondandó volna; a hol pedig a kiosztás már megtörtént legalább 1910. évre volna a 20 %-os fizetés emelés azon városi tisztviselők és alkalmazottakra nézve kimondandó, kik vagy semmi, vagy valami csekély fizetésemelésben részesitettek.

Végül köszönetet mondunk nagyméltóságu Gróf Andrássy Gyula volt belügyminiszter ur és Harthl Sándor miniszteri tanácsos ur ő méltóságának, valamint a sajtónak a városok segélyezése és városi tisztviselők és alkalmazottak fizetésrendezése körül tanusitott eredményes támogatásukért és kérjük, hogy jövőre is nagyrabecsült támogatásukat ezen jogos és méltányos ügyben megtartani kegyeskedjenek.

Több oly városi alkalmazott, a kik a fizetés javitásból ki vannak maradva.

HIREK.

Székelyudvarhely, febr. 27.

Fogyasztási és értékesitő szövetkezet.

Az alábbi közleményt vettük, melyet — miután ez ügyben eltoglalt álláspontunkat ismételten kifejtettük, — minden megjegyzés nélkül adunk közre:

Hosszas vajudás után megszületett 1906-ban, veleszületett gyengeség, a részvétlenségből származó vérszegénység folytán, egy évig tartó haláltusa után kimult 1909. elején, földi maradványai eltakarittattak f. hó 20-án tartott közgyülésen.

Ezen rövid élethez alig füzhető hosszabb életrajz, de amidőn azt a keveset elmondjuk, a jövő nemzedék okulása kedvéért hozzá füzzük azokat a következtetéseket is, a melyeket e szebb jövőt érdemlő szövetkezet kimulásához füznünk kell.

A szövetkezet előbb 130—140 részjegygyel alakult meg. majd ujabb jegyzésekkel a 30 koronás részjegyek száma 210-re, a résztvevőké csak 170-re emelkedett.

Az első üzletév a kezdet nehézsége ellenére, a szükséges leirások után is kár nélkül, sőt némi csekély haszonnal zárodott, de az intézők szomoruan tapasztalták, hogy a szövetkezet tagjainak tulnyomó része passziv viselkedik, a sikert hátráltatják azzal, hogy nem vásároltak a szövetkezetben, ezzel nemcsak az üzleti forgalmat nem növelték, tehát az üzleti kiadások kedvezőbb eloszlását akadályozták, hanem a szövetkezet reputácizóját is rontották.

Sokan voltak a szövetkezeti tagok közt, akik azt hitték — nagy uri előkelőséggel, — hogy a nyomorral küzdő kis existenciák iránt tartozó minden kötelezettségüknek eleget tettek, ha 30 korona erejéig a szövetkezet tagjai közzé beléptek.

A forgó tőke emelése és a fogyasztók szaporitása végett inditott ujabb taggyüjtés kedvező — számbeli — eredményre vezetett, de az üzleti helyzet nem javult, mivel a vásárlók száma nem szaporodott, sőt nehányan, akik az adható hitelen tul vásárolván, midőn fizetésre felszólittattak, végleg kimaradtak a vásárlók közül.

Mivel 50—60 kis tisztviselő, szóval szegény ember, egy fogyasztási szövetkezetet fenn nem tarthat, már az 1908. év közepén belátta az igazgatóság, hogy a szövetkezet tovább csak a tőke veszélyeztetésével tartható fenn, miért is az 1909. év elején összehivott közgyülésnek a felszámolás kimondását hozta javaslatba.

Ennek eredményeként a február hó 20. tartott közgyülés elfogadta a felszámoló bizottság azon javaslatát, hogy az árukészlet eladásánál előállott veszteségek és a felszámolás költségeire a 30 koronás részjegyek 27 kor. 30 fillérrel beváltassanak, tehát a veszteség 9%.

A Fogyasztási és Értékesitő Szövetkezet tehát kimult. Nyugodjék békével!

A mivelt nyugaton, ahol a megélhetési viszonyok a nagyobb kereset, tágabb munkakör, nagyobb takarékosság folytán sokkal kedvezőbbek mint nálunk, a szövetkezeti eszme minden téren hatalmas lendülettel hódit napról-napra nagyobb és nagyobb területeket.

Ott már megértették az emberek és megismerték azt a legyőzhetlen hatalmat, a mely a szövetkezésben fekszik, ott már tudják, hogy a nagy tőke, nagy birtok, nagy ipar minden abszorbeáló, mindent letipró hatalma ellen a kis ember csak szövetkezéssel védekezhetik.

Ott már megértették a szövetkezésben rejlő hatalmas ellentálló erő legyőzhetlenségét és tudják, hogy a szocziális bajok orvoslása csak az uton remélhető, ott már ismerik a naponta megtakaritott fillérekből összegyülő tőke jótéteményét, amely sok oly kényelmet, életörömet nyujt, amely e nélkül a kis embertől örökre távol marad.

De hol vagyunk mi még ezektől az eszméktől, hol azok megértésétől, megbecsülésétől?!

A mi kis szárnypróbálgatásunknak meg kellett bukni, kudarczot kellett vallani, mert nem vagyunk még érettek arra, hogy a szövetkezésben rejlő erőt felismerni, megbecsülni, annak érvényesüléséért némi áldozatot hozni tudnánk, mert hogy törekednék az a társadalom a filléres megtakaritásokra, a mely nyomoruságos viszonyai közepett ugy él, mintha latifundiumok jövedelme állana hátamögött, mely ahhoz van szokva, szoktatva, hogy három fokkal magasabban czimeztesse magát és az olcsó czimzésnek megfelelő drágán éljen!

Meg kellett buknunk, mert a tarsadalomnak voltak és vannak tényezői akik vallják, urbi et orbi hirdetik, hogy a fogyasztási szövetkezetek rabló merényletet követnek el az adófizető kereskedő és iparos osztály ellen s ugyanezeknek nincs egy kárhoztató szavuk az ellen, hogy a kis existenciák sok esetben uzsora kamatos üzleti eljárásnak vannak kiszolgáltatva, hogy az élet minden szükségleténél óriási mértékben emelkedő drágulással a kis emberek, főleg a tisztviselők jövedelme nem csak lépést tartani nem tud, de erre kilátással sem birunk, ezeknek a tényezőknek ehhez nincs szava.

Azt se látták, hogy a szegény, csecsemő korában elhunyt szövetkezet születése pillanatában a forgalmi körébe felvett czikkek árát 29—40% leszállitotta s hogy alig hangzott el felette a „kirie elejson“ az árak ugyan akkorát emelkedtek. De vigasztaljon bennünket a temető kapuk vigasztaló felirata: „Feltámadunk“.

Hisszük és reméljük, hogy a mi kis halottunk is Fönixként fog feltámadni, megujhodni, megujhodva, megerősödve, támogatva a kor szelleme által előretolt, mindig erősbödő, szövetkezeti eszme ellentálhatatlan hatalma által.

Mert el fog, el kell következni annak az időnek, amikor nem csak az uralkodónak, de a népnek is a „Viribus unitis“ lesz a jelszava. (— *a.*)

Ref. tanitók egyesülete.

Az udvarhelyi ref. egyh. megye területén működő ref. népiskolák tanitói még a nyéron mozgalmat inditottak, hogy a saját, különálló érdekeik munkálására egy vármegyei ref. tanitóegyesületet alakitsanak. A megkezdett akczióhoz való csatlakozásra felszólitották a nevezett egyházmegye területén működő ref. énekvezéreket is.

Mint értesülünk, a felszólitás eredménnyel járt, amennyiben e hó 17-én d. u. 5 órakor a Székelykereszturon mintegy husz ref. tanitó és énekvezérből álló szükebbkörü értekezlet kimondotta egy vármegyei ref. tanitók és kántorok egyesületének alakitását. Az uj egyesület czélja, a már emlitett, külön álló érdekek munkálásán kivül, kiterjed a tanitás és egyházias nevelés körébe tartozó ismeretek gyarapitására, e nevelés elveinek megvitatására, tisztázására és terjesztésére. Czélja lesz továbbá az egyh. társadalmi tevékenység körébe tartozó tennivalóknak megvitatása és e téren a ref. népiskolák tanitóinak, illetőleg énekvezéreknek az őket megilletö munkakör biztositása, fejlesztése és irányitása; végül a prot. egyh. zene és ref. templomi éneklés fejlesztése s annak egységes ethikai és eszthétikai szempontok szerint való irányitása, valamint az egyesület tagjai között, de azonkivül is, a ref. egyházi öntudat fejlesztése és ápolása. Az értekezlet egy bizottságot is küldött ki, mely az általa körvonalozott czélok figyelembe vételével készitsen alapszabálytervezetet, melynek sorsa felett a márczius hó folyamán összehivandó alakuló nagygyülés lesz hivatva eldönteni.

Örömmel adjuk e hirt, mert csak örülni lehet azon nagy erkölcsi erőnek, mely tisztességes emberek tisztességes czélokra való egyesülésében rejlik. Óhajtjuk, hogy a tervbevett egyesülés mielőbb valósággá váljék és működését — minél szélesebb körben — áldásosan folytathassa.

—

Rendkivüli városi közgyülés. Székelyudvarhely rendezett tanácsu város képviselőtestülete f. hó 26-án délután *Gotthárd* János polgármester elnöklésével rendkivüli közgyülést tartott. A közgyülésen különösen két tárgy keltett nagyobb vitát: a törvényszéki épület elhelyezése és a református kollégium épitkezésének ügye. A törvényszék elhelyezésére vonatkozólag a közgyülés a helyet illetőleg elfogadta a tanács javaslatát, de a telek árára nézve másképp határozott. Az uj törvényszéki épület helye tehát ott lenne a sétatér mellett, de az államnak négyszög ölenkint 25 koronát kellene fizetnie, a tanács által javasolt 15 korona helyett. Az igazságügy miniszterhez tehát ilyen irányu felterjesztés megy. A tanácsnak a katonai laktanyában lévő szürő készülékes kut átalakitása tárgyában tett javaslatát a közgyülés elfogadta. A református kollégium épitkezése tárgyában a közgyülés nagy szótöbbséggel elfogadta a bizottság javaslatát. A kollégium kérését eszerint a város teljesiti, amennyiben beleegyezik a telek cserébe. A tárgysorozat többi pontjait a közgyülés a lap zártáig még nem tárgyalta le.

Szent Antal-estély. A ma, vasárnap, este fél 8 órakor tartandó Szent Antal-estély müsora a következő: 1. Ének Szent Antalhoz, *Füstös* Gyula által. 2. Szaval: *Lányi* Rózsika. 3. Énekel: *Szabó* Bazsóka. Hegedün kiséri: *Kertész* Béla 4. Felolvas: *Jancsó* Béla főgimnáziumi tanár. 5. Énekel: *Gyertyánossy* Etus. Czimbalmon kiséri: *Gyertyánossy* Ilus. 6. Monologot ad elő: *Csók* Gizi. 7. Concert F. Mendelssohn. — Baró Toldy, hegedün játsza: *Kertész* Béla. Zongorán kiséri: *Kertész* Albertné. 8. Szaval: *Péter* József VII. o. t. 9. Ének: Szüz Máriához. — Elnöknő: Dr. *Vass* Lajosné. Rendezők: *Bodó* Erzsike és *Sándor* Juliska.

Szentiványi Károly Székelyudvarhelyt. Nem élek auxézissel, ha azt mondom, hogy Szentiványi neve vonzó erővel hat intelligens közönségünkre. Fényes bizonyiték erre az Oltáregyletnek ma egy hete tartott műsoros estélye, amely fényes sikerének titkát a rátóti prépost szereplésében birja. Nélküle bizonyára csak félannyian lettünk volna. Neve azonban oly varázserővel bir, hogy a nagy számban kibocsátott jegyek elégteleneknek bizonyultak. Ha őszinték akarunk lenni, be kell valljuk, hogy igen sokan csak rá voltak kiváncsiak, mert hiszen ő rendkivüli, sokoldalu zseniális ember, arany száju szónok. Ellenállhatatlanul vonz, ragad magával. Megmozgatja agyunkat, szivünket s egész gondolat s érzelemvilágunkra rálöveli, rásugározza nagy szellemének fényét, szivének melegségét. Az igazság harsonájával lép elénk, s szavainak utat nyitunk lelkünkben. Hogy is ne, mikor minden szava csupa tudás s szent meggyőződés Kitárta előttünk a szivét, a lelkét s mi meggyőződtünk arról a nagy igazságról, hogy *positiv kereszténység nélkül nincs valódi* kulturális *fejlődés, haladás* és hogy a magyar nemzet a lehető legszorosabban bele van kapcsolva a kereszténységbe, mert hisz alig hogy Árpád leszurta a kardot édes magyar hazánk földébe, Szent István a keresztet mindjárt mellé tüzte s igy. Krisztus keresztje lett kiindulópontja, forrása az *egyén boldogságának*, családi intézményeinek, a társadalom jóléte és fölvirágzásának. Mint a kereszténység „Te Deum"-át, hatalmas dicsőitését, magasztalását hallgattuk Szentiványi aranyos, remek beszédét. Élkábult, mámoros lett tőle a lélek, de a mámor végén még szilárdabb, még erősebb a kereszténység boldogitó voltában való hit. Telnek, mulnak a napok és lelkünkben egyre zsong Szentiványi beszédeinek a hangja. Egy délután beszélt a cselédkörben, a szent Ferenczrendűek templomában szentségimádáson, a férfiak Mária kongregácziójában s az oltáregylet estélyén. Másnap, 21-én pedig nagy számu hölgyközönséggel ismertette meg a *házi asszonyok szövetségét*, amely katholikus névre van ugyan keresztelve, de szivesen lát minden keresztény gondolkozásu hölgyet. A cselédkérdés fontos ügyének előbbre vitele volt Szentiványi idejövetelének legfőbb czélja. És amint ő mondotta — meg lesz elégedve, ha az általa elhintett mag legalább fejlődésnek, csirázásnak indul. Kiváncsisággal, azzal a tudattal nézünk a jövő elé, hogy ha mindnyájan talpra állunk és hozzálátunk a bevetett föld munkálásához, az eredmány sem fog elmaradni. Lesznek megbizható hűséges, jó cselédleányaink s derék igazi háziasszonyaink. Mindkettő szükséges, mert mindkettőből kevés van s az a kevés is kipusztul *egy cselédkör* s a házi asszonyok *kölcsönös szövetsége nélkül* (Anonymus.)

Választások előtt. Elhatározóan nagy, döntő fontosságu eseményei a politikának a választásokig már nem lesznek, a minthogy nem is lehetnek. Minden tevékenységet a nagy alkotmányos küzdelem előkészületei foglalnak le. A mi a döntés napjainak elkövetkezéséig történik, mind ezt a czélt szolgálja, mind a felé törtet. A kormány ebben az irányban erőszakos munkát végez. A főispáni kar kicserélése már meg is kezdődött. A koalicziós kormány főispánjai kevés kivétellel valamennyien visszavonultak, az uj főispánok első sorozatának kinevezése megtörtént. Tiz főispánja e szerint van már a Khuen-kormánynak. A többi főispáni állás betöltése érdekében pedig szakadatlanul folynak a tárgyalások a miniszterelnökségen és a belügyminiszteriumban. Az uj kormánypárt szervezkedése egyébként szakadatlanul folyik s a választási mozgalom is olyan erővel megindult már, mintha az országgyülés feloszlatása már megtörtént volna. Az első sorozat főispáni kinevezést nemsokára követi a második is, a mint félhivatalosan jelentik. Ezuttal az erdélyi főispánok kinevezése van soron. A névsort itt közöljük: A következő főispánok megmaradnak állásukban: Brassómegyében: *Mikes* Zsigmond gróf, Fogarasmegyében: *Széll* József, Kisküküllőmegyében: *Kemény* Ákos báró, Szebenmegyében: *Thalmann* Gusztáv Uj főispánok lesznek, mint jó helyről velünk közlik, Beszterczenaszódmegyében: *Fejérváry* Jenő, Hunyadmegyében: *Mara* László Háromszékmegyében: *Szentkereszty* Béla báró és *Haller* József között erős a harcz, Alsófehérmegyében: *Szász* Józsefet már kinevezték. Csikmegyében vagy gróf *Vass* Györgyöt, vagy pediglen a régi szabadelvü főispánt *Mikó* Bálintot ujra kinevezik. Udvarhelymegyébe legnagyobb valószinüség szerint *Haller* János gróf régi szabadelvü főispánt állitják. Kolozsmegyében *Bethlen* Pál gróffal és Szolnokdobokában *Bethlen* Balázs gróffal tárgyalnak, mig Marostordát *Erősdy* Sándor kinevezésével czélozzák felláziteni. Közben természetesen a kerületekben már részben folynak a puhatolózások, részben a régi képviselők járják be kerületeiket. A mult szombaton, majd vasárnap és hétfőn az udvarhelyi választó kerület képviselője *Kállay* Tamás kereste fel *Nagy* György és *Válentsik* Ferencz képviselők társaságában egy néhány községét, igy *Zetelakát*, *Oroszhegyet*, ahol lelkes beszédekben ismertették a helyzetet és Justh Gyulát táviratilag is üdvözölték. E kerületben *Ugron* Ákos főispánnak vannak erős kilátásai a győzelemre. A kereszturi kerületbe ifj. *Ugron* Gábor volt főispán mellett csoportosultak a Kossuth-párti választók. Itt munkapárti programmal *Ugron* Zoltán lép fel. Eleddig *Székelyudvarhely* város, az *oklándi* és *olahfalusi* képviselők vannak ellenjelölt nélkül, akiknek megválasztása még ellenjelölt daczára is biztosra vehető.

Kálvin estély. A székelyudvarhelyi református egyházközség, ma vasárnap, febr. hó 27-én tartja, a ref. kollegium tornacsarnokában hatodik, s a télfolyamán utolsó Kálvin estélyét. Ezen alkalomra a rendezők a következő érdekes és változatos programmot állitották össze: 1. A gyülekezet éneke. Mint a szép hives patakra. Solt XLII. 1. vers. 2. Szaval: *Fülöp* Erzsike. 3 Felolvas: *Biró* István áll. főreáliskolai tanár. 4. Énekel zenekiséret mellett: *Benke* Mariska volt zeneakadémiai növendék. 5 Szaval: *Rájk* Gyula VI. g. o. tanuló. 6. Elnöki zárszó. 7. A gyülekezet éneke: Áldd meg Ur Isten, a te népedet.... Ezen estélyre a belépés ingyenes, kegyes adományok, uj énekes könyvek beszerzésére, köszönettel fogadtatnak. Az érdeklődő közönség tisztelettel meghivatik. Rendezők: *Lántzky* Lele, *Lántzky* Buba.

Nagyidők tanuja. Osdolai *Kun* Sándor 48-as nyugalmazott honvédhuszár őrmester életének 80-ik, boldog házasságának 49-ik évében folyó hó 21-ikén elhunyt. A megboldogult derék, széles körben tisztelt férfit 23 ikán temették el nagy részvét mellett

Jegyzői gyülés. Udvarhelyvármegye jegyzői egylete márczius 5-én d. e. 11 órakor a vármegyeház kistermében Gálffy István elnöklete mellett közgyülést tart. Tárgysorozat: 1. 1909. évi számadás tárgyalása. 2. Erdélyrészi jegyzői egyletek azon javaslata, hogy Kolozsváron internátus épitessék. 3. Előterjesztések. 4. Inditványok.

A kereszturi unitár. templom épitési alap javára, mint jeleztük, márczius hó 5-ikén nagyszabásu tánczestélyt rendeznek, melyet izlésesen összeállitott müsor előz meg. Az estélyen a székelyudvarhelyi első zenekar játszik.

A Nőegylet közgyülése. A Jótékony Nőegylet f. hó 20-án délután tartotta meg évi rendes közgyülését *Homolay* Lajosné elnöklete alatt. A gyülésen a tisztikar beszámolt az egyesület 1909 évi működéséről. Homolay Lajosné elnöki megnyitó beszédében szép szavakkal mutatott rá a nőegylet hivatására, majd részvéttel emlékezett meg Fejes Áronnéról, a nőegylet egykori rendező elnökéről; végül köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik a nőegylet czéljaiért fáradoztak, különösen Kassay Endréné óvónőnek, aki a szegény gyermekek felruházásának nehéz munkáját minden évben nemes ambitioval végzi A gyengélkedő titkár helyett *Biró* Sándor pénztárnok tett jelentést az egylet mult évi munkálkodásáról. A nőegylet jövedelmi forrásai: tagsági dijak, fillérestélyek, mulatságok, önkéntes adományok, gyüjtések és a körülbelül 21,000 kor. tőke kamata. Összes bevétele volt a mult évben 1634·11 kor.; amelyben nincs benne a január 8-án tartott tea estélynek 939·19 kor. jövedelme. Kiadott a mult évben 1883·05 kor. És pedig a házi szegényeknek a tél folyamán kiosztott 1002·40 kor. segélyt; temetési segély czimen 20 kor.; neveltetési segély czimen 60 kor.; a szegény gyermekek felruházására adott 483·98 kort. A szegény gyermekek részére karácsonfa-ünnepélyt rendezett és a ruha mellett apróbb ajándékokat is osztott ki. Adott az olaszországi károsultaknak 31·28 kor. és gyüjtött a Gyermekvédő Liga javára az országos gyermeknap alkalmával a helyi templomokban. Az egylet tagjainak száma a mult évben 20 szal szaporodott. A rendes tagok évi 2 kor. tagsági dijat fizetnek; aki egyszersmindenkorra 40 kort fizet alapitó tag lesz és a választmánynak örökös tagja. Az egylet vagyona 1909. decz. végén 21894·24 kor. Az eltávozás folytán megüresedett választmányi tagsági helyeket betöltötte a közgyülés, uj választmányi tagok lettek: Biró Istvánné, Dékán Samuné, Dobó Zoltánné, Hinléder F. Ákosné, br. Orbán Jánosné, Révffy Zoltánné és Dékán Samu.

Szabad lyceum. Az ipari munkások szabad lyceumán mult vasárnap délután 181 hallgató jelenlétében *Szabó* Dezső főreáliskolai tanár tartott, mindvégig élénk érdeklődéssel hallgatott előadást „*Az általános választói jogról*". A nagy tetszéssel fogadott előadás után pedig *Balázs* Sándor szavalta igen ügyesen Tompa M. „Mohosvár omladéka" cz. költeményét, mig a szereplőknek *Biró* István biz. elnök mondott köszönetet. Ma délután 2 órakor Dr. *Imreh* Domokos kórházi igazgató főorvos tart előadást.

Oltáregyleti estély. Nagyszámu és diszes közönség előtt folyt le a helybeli Oltáregylet müsoros estélye f. hó 20-án a „Budapest"-szálló szinháztermében. A müsor minden egyes száma magas szinvonalon állott és nagy müélvezetben részesitette a jelenvoltakat. A müsor első pontját Kónya Jancsi zenekarának nyitánya képezte, mely után *Sebessy* Márta bárónő szavalta el igazán átérzéssel és kedvesen Várady Antal „A legboldogabb" czimü költeményét. Ezután zene-trio következett, melyet *Dobó* Zoltánné (zongora), *Dobó* Zoltán (cello) és *Molnár* Károly (hegedü) adtak elő. A közönség nagy figyelemmel hallgatta végig a pompásan összevágó, finoman kidolgozott játékot és élénk tapssal adott tetszésének kifejezést. A programm következő pontját *Szentiványi* Károly dr. prépost szabadelőadása képezte. Szentiványi prépost nagy szónoki készséggel, rengeteg filozófiai, szocziológiai tutással fejtette ki azt, hogy Krisztus nélkül, vagyis kereszténység nélkül nincs igazi élet és, hogy a mai kor általános romlottságának épen a vallástalanság az oka. Az elcsendesedett taps után Dr. *Váró* Zoltán lépett a dobogóra és czigányzene kiséret mellett előbb Ernst „Elégiáját" adta elő, majd kuruczdalokat játszott. A közönség ismételt tapssal honorálta a szép, szivhez szóló, müvészi készséggel előadott játékot. Ezután *Palló* Imre énekelt az ő érczes, csengő bariton hangjával néhány szép dalt *Dobó* Zoltánné finom, preczíz zongorakisérete mellett. A közönség többszörös ráadást kért. Most élőkép következett, melyet *Spanyár* Pál főgimnáziumi tanár rendezett az ő közismert finom izléssel és müvészi érzékével. Az élőkép Jézust és a sirató jeruzsálemi nőket ábrázolta. Szereplői voltak: *Szabó* Erzsike, *Szabó* Erzsi, *Flórián* Margit, *Szabó* Ilona, *Spanyár* Tercsi, *Daróczi* Erzsi, *Cserei* Ella, *Embery* Gábor, *Sóbert* Frigyes, *Csata* Károly, *Nagy* István, *Kovács* Dezső. — Tiz percz szünet után „Az idegesek" czimü egyfelvonásos bohózat került szinre *Burger* Arthur főgimn. tanár rendezésében. A szereplők mindnyájan: *Burger* Arthur, *Szemlér* Ferencz, *Ferenczy* Margit, *Szabó* Endre, *Kassay* Ákos és *Mánya* Gergely kitünő mükedvelőknek bizonyultak és élénk, tudatos, gondos játékukkal végig élénk derültségben tartották a közönséget, mely a szereplőket lelkesen magtapsolta. *Kállay* András éneke zárta be a fényes és minden tekintetben sikerült müsort. Az estély technikai részének rendezésében nagy érdeme van Özv. *Ferenczy* Györgynének, aki fáradhatatlan buzgalommal igyekezett azon, hogy a szereplőknek minden kellék a kézügyben legyen. Az estély azonban nemcsak erkölcsileg, hanem anyagilag is jól sikerült, amennyiben a jövedelem 1000 korona volt, a kiadás pedig csak 282 kor. 74 fillér. A rendezőség a következő sorok közlésére kért fel:

A székelyudvarhelyi r. k. Oltáregylet február 20-ikán tartott estélyének jövedelme 1000 kor, kiadás 282·74 kor. Felülfizettek: Mikes János gróf esperes-plebános 15·40 K, Kállay Tamás országgyülési képv. 40 K, Kállay András 100 K, Révffy Zoltán dr. 4 K, Válentsik Ferencz dr. országy. képv. 10 K, Embery Árpád országy. képv 3 K, Heitz Adolf 1·20 K, özv. Mihálovits Béláné, Rédnyák Péter 1—1 K, Ko-

vács János főgimn. tanár 2 K, Fazakas Gáspár főgimn. tanár 1 40 K, György Lázár plebános 1 K, Tamás Lajos 1 20 K, N. N. 2 K, N. N. 40 fillér. Fogadják a felülfizetők ez uton is az Oltáregylet hálás köszönetét.

Márczius 15-ike. A székely Dalegylet a márczius 15-dikét az idén is megünnepli és pedig az alábbi müsorral: 1. Hymnus, énekli a székely Dalegylet. 2. „Talpra magyar" szavalja *Bálint* József ügyvédjelölt. 3. Emlékbeszéd, tartja Dr. *Válentsik* Ferencz orszgyül. képviselő. 4. Kossuth Lajos nóta, énekli a székely Dalegylet. 5. Szaval *Dózsa* Sárika. 6. Szózat, énekli a székely Dalegylet.

A magyar szent korona ünnepe Rómában. Mint értesitenek, nagyban folynak az előkészületek és előjegyzések arra a széles arányu nemzeti zarándoklatra, melyet az Orsz. Kath. Szövetség elnöksége gróf Széchenyi Miklós győri püspök vezetése mellett Radnai Farkas, Balázs Lajos, Zichy Gyula gróf, Boromisza Tibor és Fischer-Colbrie Ágost püspökök részvételével folyó évi április 11—22-re Rómába tervez. Mint ismeretes, akkor fogják leleplezni azt a kiváló becsü márvány dombormü emléket, melyet a római magyar müvészeti ház megbizása alapján *Dankó* szobrász-müvész készitett a magyar szent koronát adó II. Szilvesztet pápa emlékének. Az emlékmü leleplezése alkalmából nem csak Ő Felsége a király, hanem a kormány és az országgyülés mindkét háza, az összes magasabb állami és közigazgatási hatóságok, kulturális és vallásos egyesületek is képviselve lesznek. Mind a vatikánban, mind pedig a nagykövetségen az előkészületek már élénken folynak az igen impozásnak igérkező ünnepségre, a rendezőséghez pedig már eddig is számosan küldték be jelentkezésüket a nemzeti zarándoklatban való részvételre, melynek részletes tervrajzát és a római ünnepségek programmját minden érdeklődőnek készségesen megküldi az Orsz. Kath. Szövetség (IV. Ferencziek-tere 7.)

Elischer József meghalt. Egy köztiszteletben álló, nagy tudásu férfiu hunyta le szemeit: *Elischer* József nyugalmazott tankerületi főigazgató, a III. oszt. vaskoronarend lovagja folyó hó 24 ikén Budapesten rövid betegség után 67-ik évében elhunyt. a megboldogult hosszas tanügyi szolgálati ideje alatt általános közbecsülést vivott ki. Hivatalos müködésében páratlan lelkiismeretességgel és szorgalommal teljesitett munkálkodásában, igazságszeretete, méltányossága és a tanügynek helyes, tapintatos vezetésével kiérdemelt elismeréssel vonult egy pár évvel korábban nyugalomba, mig most a halál kiragadta szeretett családja köréből. Halálával nejét született *Pock* Matildot, gyermekeit: *Jankót* özv. Solymosy Jánosnét, *Tihamért* és *Zoltánt*, ugyszintén számos rokont boritott gyászba. Pihenése legyen csendes.

Mükedvelői előadás. A református temetőkert és toronyóra javára márczius hó 12-ikén rendezendő mükedvelői előadás rendezősége felkérte már az estély védnökeit is, együtt van már az előadandó szindarab *„A szerencsefia"* egész mükedvelői gárdája, sőt az estély tombola tárgyainak is megtörtént az összeállitása, szóval az összes előkészületek megtörténtek, a melyek mind az estély fényes sikerét akarják biztositani. A meghivókat e héten küldik szét.

A marosvásárhelyi Székely-társaság a következő megkeresést intézte *Sebesi* János alispánhoz: A székely körvasut megvalósulása által Csikvármegyében és Maros-Torda megye északi részében is óriási mennyiségü, épitésre, siremléknek és sok más czélra kiválóan alkalmas márvány, granit és trachit lett könnyebben hozzáférhetővé, forgalomba hozhatóvá. Hazafias tisztelettel e körülményre irányitva figyelmét, kérjük, hogy az ezentul létesülő középitkezések tervezésénél, ugyszintén a munkálatok kiadásánál eme kitünő minőségü anyagoknak lehető alkalmazását kikötni, azok használatba vételét, elterjesztését minden módon előmozditani szivesked jék. Hazafias tisztelettel *Deák* Lajos kir. tanácsos, elnök. *Szentgyörgyi* Dénes titkár.

Köszönet nyilvánitás. Felkértek a következő sorok közlésére. Mindazok, akik megboldogult jó férjem halála alkalmából nyilvánitott részvétükkel fájdalmamat enyhitették, ez uton fogadják hálás köszönetemet. Özv. osdolai *Kun* Sándorné.

A vármegyei alkalmazottak adómentessége. A belügyminiszternek a pénzügyminiszter hozzájárulásával kiadott egyik régibb körrendelete kimondja, hogy a vármegyei alkalmazottak a törvényhatósági adó, valamint az utadó fizetése alól mentesek. Minthogy kétség merül fel aziránt, hogy a kérdéses mentesség csak az 1904. évi X. törvényczikk rendelkezései alá tartozó vármegyei alkalmazottakat illeti-e meg, avagy kiterjed a többi vármegyei alkalmazottakra és a nyugdijasokra is, a két szakminiszter egyetértőleg most kiadott ujabb körrendeletében közli a vármegyékkel, hogy amennyiben a törvényhatósági adó és az utadó fizetése alól a törvény értelmében az összes állami tisztviselők, altisztek és szolgák mentesek, ez a mentesség a viszonosságnál fogva a vármegyék minden olyan alkalmazottjára is kiterjed, akik nem a vármegyei háztartási költségvetés terhére, hanem egyéb jövedelmek, vagy alapok terhére szabályszerüen rendszeresitett tisztviselői, altiszti vagy szolgai állást töltenek be. Kijelenti továbbá ez az ujabb körrendelet, hogy a szóbanforgó adómentességek a vármegyék nyugdijasait is megilletik.

Székely baromfitenyésztő sikere. A német agráriusok a mult héten Berlinben nemzetközi baromfikiállitást rendeztek, mely óriási méreteivel, rendkivül gazdag anyagával általános feltünést keltett. Ezen kiállitáson résztvettek a magyar baromfitenyésztők is, még pediglen fényes sikerrel, amennyiben többen elsőrendü dijat nyertek. A nyertes kiállitók közt, örömünkre szolgál olvasni, *Séra* Kálmán főreálisk. tanár is szerepelt, ki ludjaival első dijat, s még külön dicsérő oklevelet nyert. A kiváló tenyésztő ezen sikere méltán szolgálhat buzditásul tenyésztőinknek.

Adomány a siketnémáknak. Szathmáryné *Sándor* Ida székelymuzsnai tanitónő az általa rendezett szinielőadás jövedelméből 10 koronát küldött a kolozsvári siketnémáknak.

Az etédi mükedvelő ifjuság márczius hó 6-ikán zártkörü kosaras tánczvigalommal egybekötött szinielőadást rendez, mikor *Rodosto* szinmüvet adják elő *Szilágyi* Béla rendezése mellett. Az előadás előtt a darab történeti korrajzát Dr. *Adám* Endre ismerteti. Az estély jövedelmét részben a fölállitandó Kendi-emlék, részben saját szükségleteinek beszerzésére forditja az ifjusági társulat.

Elszámolás. Székelymuzsnán f. évi február hó 19 én rendezett szinielőadáson befolyt 135 korona, kiadás volt 76·56 korona. Maradt tiszta jövedelem a „kézimunka alap" javára 58·44 korona. Felülfizettek: Kiss Jakab 2 kor. Pulszky Mihály 1·60 kor. Bedő Ödön, Mátyás Jánosné, Jakab József, Várdi Lajos 80—80 fillér. Nagy F-né Kerestely Mari, Sándor Margit 60—60 fillér. Rabocskay István 40 és Mester Pál 20 fillér.

x **Tavaszi idényre** megérkeztek már a kiváló gyártmányu legujabb minőségü belföldi és angol gyapju divat férfi ruha-szövetek, melyekből mérték után minden izlésnek megfelelő ruhákat megrendelésre készittet *Szenkovits* János utóda, férfi divatosztályában Székelyudvarhelyt.

A **vakbélgyuladás** veszélye lebeg mindenki felett, a ki emésztését elhanyagolja, mert e komoly betegség alapoka rendszerint a kiválasztandó anyagoknak a belekben való torlódása! A természet gondoskodott arról, hogy a már az egész világon nagyrabecsült **Ferencz József**-keserüvizben biztos eszközünk legyen az emésztés szabályozására. A valódi Ferencz József-viz (éhgyomorra $^1/_2$ pohárral véve) nemcsak a beleket tartja rendben, hanem egész sereg más kellemetlen és komoly bajt, veszélyeset is, távol tart.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Egy kis helyi érdekü szoczializmus.

E czim alatt egy hasonlat révén magam is bele kerültem a világ megváltó modern eszmék egy helyi érdekü társadalomtudományi termékébe.

Bár megtisztelőnek kellene vegyem e fura hasonlatot, mégis ugy vagyok vele, mintha kultur lakáson müvészileg szervirozott asztalon kifogástalan izlésü jó gyomru enni vágyónak csillagos garnirunggal csupasz sonka csontot tálalna fel a szives vendéglató. A sonka finom eledel, ha jó s csonton születik; de a meztelen csontját nekem ne dicsérje-kinálja senki. Ha nevetni akar, tessék bele harapni becses jó kedvében egymaga s aztán nevessen inaszakadtig.

Az önbiró zárjelét megértem s köszönet érte, de elvégre is jogom van szemügyre venni azt a keretet, melybe nevemet akaratom ellen bele foglalták.

Igen nagyra becsülöm a tudományt még akkor is, ha az gyermek lábon jár s megtudom érteni, hisz egy nehány lapját én is forgattam okulásul, s ha már értékmérőnek vettek, legyen szabad megmutatni a mennyiséget is.

Egy evolucziós társadalmi folyamatot pongyolán birálni tollahullott repülési kisérlet, társadalom tudományi birálat s nagy kár, hogy hiányzik belőle a tudomány s még a biztonsági szelep is befagyott. Kovács tanár ur állitja, hát bizonyára ugy van, hogy egy kicsit mindenki szoczialista, ha másképp nem, hát csupa jóindulatból? s fel fedezi énje bünét, hogy ő egészen az, „sőt van akkora mint Vizy Flóris ki egy kicsit tüzesebb." Bár én nem érzek magam fölött semmiféle Jakabot, de mégis fatális találkozás, én, meg a tanár ur, Jakab, meg a pápa.

Egészen jól van kigondolva, akkor itt meg helyiérdekűleg gyerekség volna a tanoncz Otthon nyélbeütése, s meg volna oldva a forradalmi szoczializmus, meg az osztály kérdés.

Ha valaki valamit csinálni akar társadalomtudományból, akkor elemez, és nem épit kártyavárat és követi azt a belátható eshetőségig, hogy van-e a mi visszahat.

A tanoncz legtermészetesebb otthona, mesterének otthona, ám vegyék ki onnan, rajzolják ki szépen neki a potemkin vásznát, érleljék mesterségesen kora érettté, ha még nem okultak; a boldog gyermekkort népesitsék be kaczagó szemü életsátánokkal, aféle modernizált férfi igényekkel, a gyümölcs csak lehull, s csak fel kell szedni még ha el is poshad a kézben. Gondolja hogy egyéb nincs, csak hogy fel kell szedni? Borzasztó lessz a csalódás a gyümölcsre, de korántsem akkora az őré, mint a nevelőé lenni fog. Erről majd gondoskodik az élet.

Bár hasonlatul használt fel Tanár ur, de én ugy tudom, nem vagyok utjába a tanoncz Otthon csinálási mániának, bár velük sem tarthatok, mert nem mi csináljuk tanoncz tartók, hanem mások a miénket, pedig a hivatalnoknak is van tanoncza, a papnak is van kis papja.

Nem élek illuziókban s a gyökeret nem tépem ki önámitásul nyitás előtt, hogy az már kész virág. De én ennek a tanoncz Otthonnak révén jutottam abhoz a meghatározás nyilvánosságához, hogy a tanár ur is van akkora szoczialista mint én. Nem ugy Tanár ur, nem akkora ön nem, hanem sokkal nagyobb, bár én 23 évig voltam az, de ön mégis nagyobb még XIII-ik Leonál is, még Veltnernél is nagyobb lehet tőlem pusztán azért, mert én 2 év óta nem vagyok szocziálista, sem kicsi, sem nagy, be kell valljam, mert a szoczializmus legfőbb dogmáját, a kollektivismust elfogadni nem tudom, egyszerüen azért, mert a két egyforma lény- és irány gondolat létezését tagadom. A varialást megmásithatatlan törvénynek ismertem fel. A lények nem találkoznak, hanem szugesztiv egymásra hatásba is önéletüek, bár kollektiv a fejlődési folyamat, az élet rendjében mégis egyéni marad, s bár előre nyomul a kollektivizmus egyénre utaltságánál fogva, rettenetes hyrarchikus szolgaság volna, ha lenni fog valaha diadalkapuja.

Igy hát helyiérdekből alighanem Tanár ur egyedül marad; én megmaradok pusztán gondolkodónak és törögetem azt a szirtet, mely az emberből hol istent, hol barmot formál; elvem valósitsa meg azt, mire az embert a kor megértette, se többre, se kevesebbre. Ez az én vallásom és semmi más. Mondom, egyedül maradt szoczialistának.

Azonban Tanár ur szoczialistaságába rajzolt egy körzetet és helyiérdeküvé határolta, tehát nem hatásköre a rajzolt körzet, melybe ugy tünteti fel a félszeg szoczialistát, még ha udvarhelyi is a rajz és rajzoló, mintha az lenézné és gyülölné a más hivatásut, lehet, hogy van ilyen is, kinek van oka vagy lehet oka rá, de nekem ilyen érzésem soha sem volt, s bár viharzott felettem s a zivatarba magamba valék, puszta támaszom energiám és ismeretem vala s megtépett bár embertelenül és sujtotta azt is, kit a családi élet hozzám szegődni kénytelenitett, s egyetlen menedékem vala igaz életem és becsületem, mely épebb maradt a legkeményebb ércznél, illő tehát, hogy felmentsen a bárgyu lények vessző csapása alól, mert bizonyára nyomtatott betüit nemcsak egyedül nekem, megismerőnek szánta, részt kér belőle a félreismerő is.

Azt is felhozza, hogy ezek a félszegek a munkás filléreken élődnek. Én propagandát hosszu éves hitemért sem üztem, annál kevésbbé pénzért. Szó sincs róla munkásfilléreken tartom fenn magam és családom, szorosan vett munkás fillérek verejtékes szakmunkám fillérei; egyéb kezembe soha sem járt s bár áldoztam a szegénység érdekében, de nem élődtem senkin soha. S ha ön előtt van becse a meg nem gyanusitott tisztes terhes munkának, ugy czmegérdemli a világos kifejezést még a szakrasztikus hasonlatban is. Bár érintett czikkét értékmérőbe nem tudom hitem szerint taksálni, egyénileg fölötte becsülöm; s bár morzsoljanak szét százakat az élettelen czéltveszitett betük, a korszerü embert tipró hajlamok mellett szokatlant nem kivánok, s bár nőjön a fellegig a mocsár sara, van jogom magam mentesiteni

Vizy Flóris.

Szerkesztői üzenetek.

K. O. Küldje be; addig nem lehet

B. H. B—t. Köszönjük. A mult vezérczikket szerkesztőnk irta. A gondolat helyességét igazolja az, hogy széles körben tetszéssel fogadták és főként, Apponyi Albertnek ugyancsak ilyen irányban irt levele és Bánffy Dezső beszámolója. Ezek mind azt mondják, hogy egy becsületes 67-es elienzékre igenis szükség van, mig éppen a 67-iki törvények végrehajtása ellen emelnek gátat.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Kitünő minőségü és legmagasabb szilárdságu PORTLANDCEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR czégnél.

T. cz. Van szerencsém a nagyérdemü közönség b. tudomására adni, miszerint **márczius hó elsejével**

férfi szabó-üzletemet

Kossuth-utcza 9. szám alá Tamás Balázs fü-szerkeresk. mellé **helyezem át.**

Hogy a t. közönség igényeinek megfelelhessek, állandó nagy raktárt tartok **hazai és külföldi szövetekben, tavaszi és nyári mintákat** dus valasztékban. Elvallalok minden e szakmáb vágó munkát, u. m: Férfi és gyermekruhák készitését a legszebb kivitelben a lególcsóbb árak mellett. Kérem a helybeli és vidéki közönség becses pártfogását — tisztelettel

MARKÓ ISTVÁN
uri szabó.
Kossuth-u. 9. szám.

Motorok! **Gazdák!** Gőzgépek!

Ha elsőrendü gépet akarnak venni, kérjenek árjegyzéket az Európaszerte hirneves **magánjáró és vontatható benzinlokomobilok, magánjáró és vontatható gőzlokomobilokról.**

Teljes cséplőkészletek.

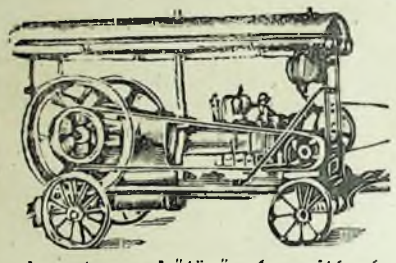

Benzinmotoros kötöző, faaprító gépek vontatásra és magánjáró szerkezettel.
Stabil benzinmotorok. Szivógáztelepek

Kellner és Schanzer
Budapest, V., Aulich-utcza 2. sz.
Sürgönyczim: „Világosság" Budapest.

Védjegy: „Horgony"

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller pótléka egy régjónak bizonyult háziszer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult **köszvénynél, osúznál** és **meghüléseknél**.

Figyelmeztetés. Silány hamisitványok miatt bevásárlá-kor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony" védjegygyel és a Richter cegjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K —.80, K 1.40 és K 2.— és ügyszólván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél. **Budapest.**

Dr Richter vegyszertára az „Arany oroszlánhoz", Prágában, Elisabethstrasse 5 szám.

Fogorvos Perl József
American Dentist **legközelebb Udvarhelyre érkezik,** és a napokban megkezdi fogorvosi rendelését

Aljszétküldés!

Pontosan az ábráknak megfelelően, a rendelő mértéke szerint készült, pompás szabásu aljakat ajánlunk

5, 8, és 12 kor.-ért.

Kérjen szövetmintákat és mértékvételi utas.

Bármely divatlapból kivágott és nekünk beküldött ábra alapján küldünk szövetminták kapcsán árajánlatot

Lőwy Ernő és Társa
nőiruhavállalata PÉCSETT.
a Dunántul legnagyobb nőiruhakészitő üzeme

Szám. 189—1910. végreh.

Arverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a Kolozsvár városi kir. járásbiróságnak 1909 évi Sp. III 1069/3. sz. végzése folytán Dr Menyhárdt Gáspár ügyvéd által képviselt Fonciere Biztositó társaság felperes részére 278·52 kor. tőkekövetelés s jár.erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 2026 k.-ra becsült ingóságokra a székelyudvarhelyi kir. jbiróság 1910. V. 105/1. sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annaka korábbi v felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperesek lakásán Parajdon. a helyszinén leendő megtartására határidőül 1910. évi **márczius hó 9-ik** napján d. e. 10 órája kitüzetik, amikor a biróilag lefoglalt butorok, vasesztergapad, gőzgép s egyéb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél irásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számittatik

Kelt Székelyudvarhely, 1910. február hó 20.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Ealdó V. Kiadó
az Árpád-u. 18. sz. ház.
Értekezhetni Nagy Samu ügyvéd és Barabás András árvasz. elnökkel

Értesités.

A nagyérdemü helybeli és vidéki hölgyközönség tudomására adom, hogy Budapesten a **női divat-kalap készitést** teljesen elsajátitottam.

Üzletemet **Iskola-u. 8. sz. alatt,** saját lakásomon

április 1-ével megnyitom.

Bécsi, párisi modell kalapok, valamint saját készitményeim gyermekek és felnőttek részére készen vagy megrendelés szerint, mindennemü kivitelben.

Mindennemü átalakitás pontosan és jutányosan eszközöltetik, ugy helyben, mint vidéken.

Szives pártfogást kér kiváló tiszteiettel

Szász Berta.

CZELL FRIGYES és FIAI
bortermelők és bornagykereskedők
Medgyes.
Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi
erdélyi hegyi borokban.
Hordókban és palaczkokban.
Kitünő saját termésü vörös borok.

NAGYENYED-re Alsófehér m. forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet I-rendü fajtiszta anyagra

Gyümölcsfacsemeték
Sétányfák, Diszcserjék, Tülevelüek, Kerítésnövények
Szőlőoltványok.
(I. sima aru) európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. Oktató diszárjegyzék ingyen

FISCHER és Társai.
faiskolák és szőlőoltványtelepek.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utcza 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalmba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorbaj ellen
Borszéki Fókut, köszvény ellen
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkáli savanyuviz
Baross, vesebaj ellen

Borhegyi, hugyhajtó
Boholti, üditő viz
Előpataki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légcsőhurut ellen
Hargitaligeti, üditő ital

Horgász, étvágygerjesztő
Kászonfőkut (Salutteris) jód és litheum tartalmu
Répáti, égvényes ásványviz
Székely-Selters, idült gyomorbajok ellen
Sztojkai, czukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a **természetes ásványviz** gyógyhatása és kellemes ize össze nem hasonlitható a mesterséges ásványvizekkel

Magyar ásványvizekkel a külföld majdnem összes vizei pótolhatók.

Kapható mindenütt!